

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Інституту управління, технологій та права

О.В. Зорька
« 28 » 08 2019р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

освітньо-професійна програма: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

2019 рік

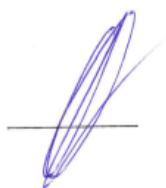
РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Державним університетом інфраструктури та технологій (ДУІТ)

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: зав. кафедри МПУА, д.е.н., проф. Карпенко О.О.

Наскрізню програму практики схвалено на засіданні кафедри МПУА

Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Зав. кафедри МПУА,
д.е.н., проф.

О.О. Карпенко

ЗМІСТ

1 Загальні положення щодо організації і проведення практики.....	4
2 Мета, завдання практики.....	5
3 Організація і керівництво практикою.....	6
4 Структура і зміст кожної практики.....	9
5 Методичне забезпечення практики.....	11
6 Методи контролю.....	13
Додаток А.....	16
Додаток Б.....	17

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Наскрізна програма практики розроблена на весь період навчання (з першого до випускного курсу) студентів зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти згідно з навчальним планом, затвердженим Вченою радою ДУІТ.

Програма складена у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», Положення про порядок проведення практики студентів Державного Університету інфраструктури та технологій.

Дана програма містить усі назви практик для студентів, починаючи з першого курсу і закінчуючи випускним. Вона відображає особливості практики для студентів Університету, які спеціалізуються в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» та навчаються на денній і заочній формах, а також для тих, що мають після закінчення коледжів скорочений термін навчання.

Відповідно до навчального плану передбачено проведення наступних видів практики:

- тренінг з підприємництва(3курс);
- комплексна практика (4 курс).

Загальний обсяг годин становить 270 годин (9 кредитів).

Місцем проведення тренінгу з підприємництва є університет, комплексної практики - підприємства, організації, фінансово-кредитні установи.

Детальне описання кожної окремої практики, передбаченої навчальним планом спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти містять окремі програми практик для кожного курсу та виду практики.

2 МЕТА, ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Характерною рисою сучасної освіти є підвищення ролі практичної складової підготовки майбутніх фахівців, що обумовлено високим рівнем конкуренції на ринку праці та необхідністю швидкої адаптації до мінливих економічних умов.

Мета тренінгу з підприємництва є формування підприємницької поведінки в майбутніх фахівців для ефективного забезпечення організаційного розвитку.

Завдання тренінгу з підприємництва:

1. Оволодіння знаннями щодо сутності та значення підприємницької поведінки персоналу як важливого чинника організаційного розвитку;
2. Оволодіння методами діагностики основних характеристик підприємницької поведінки;
3. Розвиток основних характеристик підприємницької поведінки.

Метою комплексної практики бакалаврів є формування у студентів професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних ринкових умовах; поглиблення та закріплення теоретичних знань; опанування студентами сучасних прийомів, методів та знарядь праці в галузі їх майбутньої професії; виховання у студентів потреби постійно поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Завдання комплексної практики. Під час проходження практики студент повинен опанувати систему умінь й набути навички щодо вирішення типових завдань відповідно до посад, які може обіймати випускник закладу вищої освіти - бакалавр підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Планування та організація практичної підготовки студентів дозволяє:

- закріпити і доповнити теоретичні знання студентів, отримані при вивченні фундаментальних та фахових дисциплін;
- набути необхідні навички практичної роботи з аналізу і плануванню виробничо-господарської, управлінської, маркетингової та фінансово-економічної діяльності підприємства (установи, організації);
- сформувати у студентів вміння щодо виявлення внутрішньогосподарських резервів, прогнозування підприємницької діяльності;
- встановити тісні зв'язки ЗВО з підприємствами і організаціями, фінансово-кредитними установами, страховими компаніями тощо;
- набути певного досвіду по збиранню, обробці та аналізу статистичних матеріалів, фінансових звітів для проведення студентської науково-дослідної роботи та виконання курсових робіт відповідно до навчального плану;

- реалізовувати цілісність підготовки спеціалістів для виконання основних професійних функцій відповідно до спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Практика покликана сприяти адаптації молодого фахівця до застосування економічних знань в реальних умовах. У період практики студентів закладаються основи досвіду професійної діяльності, практичних умінь і навичок, професійних якостей особистості фахівця. Від ступеня успішності на цьому етапі залежить професійне становлення майбутнього фахівця.

3 ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Відповідно до виду практики призначаються бази проходження практики, якими для студентів факультету управління і технологій спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» можуть бути:

1 тренінг з підприємництва:

- кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування;

2 комплексна практика:

- підприємства та інші суб'єкти господарювання будь-яких форм власності та організаційно-правового статусу;

- банківські установи, страхові компанії та інші фінансові структури;

- фінансові органи місцевого самоврядування (фінансові управління);

- фінансові органи державної влади (податкові органи, органи державного казначейства, фонди соціального страхування та ін.);

-ЗВО, в яких вивчаються економічні дисципліни (загальноосвітні школи, ЗВО тощо).

- інші організації, в яких студент зможе закріпити на практиці отримані ним теоретичні знання з фінансових дисциплін.

3.1 Тренінг з підприємництва:

Згідно з наказом, студенти направляють на проходження тренінгу з підприємництва на кафедру менеджменту, публічного управління та адміністрування. Студенти протягом всього періоду даного тренінгу відвідують заняття та готують звіт згідно з визначеними завданнями.

Перед початком тренінгу з підприємництва стінах університету проводиться попередній інструктаж студентів, в ході якого формуються задачі, порядок та умови проходження тренінгу. Відбувається ознайомлення студентів з програмою тренінгу, даються пояснення до програми, звертається увага на питання і завдання тренінгу, які потребують особливої уваги у зв'язку з пройденим матеріалом, а також з урахуванням майбутніх

навчальних занять у наступному семестрі. Таким чином, забезпечується тісний зв'язок теоретичних занять з практикою.

3.2 Комплексна практика

Згідно з наказом, студенти отримують направлення на комплексну практику. Вона, як правило, проходить на місцях майбутнього працевлаштування. Комплексна практика є однією з найважливіших форм підготовки фахівців, а також загальним підсумком навчання та підготовки до державних іспитів і захисту атестаційної випускової роботи.

Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування до початку практики проводить установчі збори студентів-практикантів і викладачів, які керують комплексною практикою. Перед початком практик у стінах університету проводиться попередній інструктаж студентів, в ході якого формуються задачі, порядок та умови проходження практики. Відбувається ознайомлення студентів з програмою практики, даються пояснення до програми, звертається увага на питання і завдання практики, які потребують особливої уваги у зв'язку з пройденим матеріалом, а також з урахуванням підготовки майбутньої бакалаврської роботи. Таким чином, забезпечується тісний зв'язок теоретичних занять з практикою.

Студенти-практиканти з отриманими направленнями прямують на підприємство-базу практики, де їм визначаються робочі місця, закріплюються керівники практики від підприємства.

На початку комплексної практики студент оформляє (при необхідності) перепустку на підприємство, проходить інструктаж з техніки безпеки. Керівник від підприємства проводить зі студентами ознайомлювальну бесіду, уточнює графік проходження практики, організовує екскурсію по підприємству. Комплексна практика здійснюється в структурних підрозділах підприємства (установи), де практиканти знайомляться зі структурою цього підрозділу (відділу), посадовими обов'язками його співробітників.

У період практики студенти можуть працювати стажерами, або на штатних посадах менеджерів, адміністраторів, економістів, працівників планового відділу тощо.

Під час проходження комплексної практики для студентів організовуються екскурсії на підприємства залізниць, метрополітену та інших видів транспорту з високим рівнем організації транспортного виробництва, економічної та фінансової роботи.

Керівництво комплексною практикою студентів покладається на кафедру менеджменту, публічного управління та адміністрування разом з підприємствами, установами, організаціями, де вона здійснюється.

Для кожної групи студентів, що направляється на місце практики, призначаються керівники практики від університету та підприємства.

Обов'язки керівника тренінгу та керівника комплексної практики від університету:

- вирішення організаційних питань, надання завдання та необхідної документації для проведення практики;
- проведення консультацій з питань практики;

- контроль за здійсненням практики;
- перевірка та рецензування звітів студентів про виконану практику;
- участь у комісії по прийому диференційованого заліку з практики.

Крім того, викладачі-керівники тренінгу з підприємництва та комплексної практики рекомендують літературу, з якою необхідно ознайомитись під час тренінгу (практики), наголошуючи на спеціальну літературу. Під час проведення інструктажу студентам видаються індивідуальні завдання, складені кафедрою у співдружності зі спеціалістами виробництва, виходячи із загальних завдань практики з урахуванням конкретних інтересів підприємства, також практичного досвіду підготовки фахівців. Про виконання індивідуальних завдань студенти звітують у кінці практики одночасно з виконанням загальної програми практики.

Викладач проводить свою роботу в тісному контакті з керівником комплексної практики від підприємства.

Керівник комплексної практики від підприємства призначається директором (головою) із складу висококваліфікованих працівників відповідних структурних підрозділів.

Керівники комплексної практики від виробництва несуть персональну відповідальність за виконання програми і календарного графіка комплексної практики студентів, дотримання ними внутрішнього розпорядку підприємств, виконання індивідуальних завдань. Вони зобов'язані до початку комплексної практики організувати вивчення студентами правил техніки безпеки і охорони праці, а також провести інструктаж по ним.

Керівники комплексної практики від підприємства зобов'язані планувати щоденну роботу студентів, перевіряти її виконання, допомагати студентам вірно виконати усі завдання на робочих місцях; організовувати спільно з керівниками комплексної практики від інституту читання лекцій і доповідей, проведення семінарів, і консультацій провідними економістами підприємства.

В обов'язки керівників комплексної практики входить також створення умов і забезпечення студентів необхідними матеріалами для оцінки стану та розробки пропозицій щодо поліпшення фінансово-економічної діяльності підприємства.

Керівники комплексної практики від виробництва контролюють підготовку звітів студентами-практикантами, в кінці комплексної практики перевіряють їх та підписують особисто, складають на кожного студента виробничу характеристику – відгук.

Після закінчення терміну комплексної практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання згідно з календарним графіком.

Підсумки комплексної практики проводяться шляхом складання заліку (з диференційованою оцінкою) про проходження комплексної практики перед комісією, яка призначається завідувачем кафедри. До складу комісії

входять керівники комплексної практики від ЗВО і, за можливості, від бази комплексної практики, викладачі кафедри, які викладали практикантам фахові дисципліни.

Комісія приймає залік у студентів в останні дні її проходження у ЗВО.

Перед заліком студент подає звіт по практиці, щоденник, робочі матеріали (форми, бланки, розрахунки та ін.). На заліку враховується якість відповіді студента, оформлення звіту, оцінка керівника від виробництва. Після здачі заліку звіт передається на кафедру.

Оцінка за тренінг з підприємництва та оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії; характеризує успішність студента і враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатами підсумкового контролю.

Студент, який не виконав програму тренінгу з підприємництва та комплексної практики без поважних причин, отримав незадовільний відгук на базі комплексної практики або незадовільну оцінку складання заліку, направляється на практику вдруге в період канікул за рахунок студента або відраховується з університету.

Підсумки тренінгу з підприємництва та комплексної практики розглядаються на засіданнях кафедри із заслуховуванням звітів керівників від університету.

4 СТРУКТУРА І ЗМІСТ КОЖНОЇ ПРАКТИКИ

Практика студентів університету є невід'ємною складовою навчального процесу і здійснюється у відповідності з навчальними планами підготовки бакалаврів.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Відповідно до навчального плану, практика студентів здійснюється у наступній послідовності:

4.1 тренінг з підприємництва студентів 3-го курсу організовує та проводить кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування, триває 2 тижні у шостому семестрі.

Базою тренінгу з підприємництва є безпосередньо кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування.

Мета тренінгу – формування підприємницької поведінки в майбутніх фахівців для ефективного забезпечення організаційного розвитку.

Завдання тренінгу:

1. Оволодіння знаннями щодо сутності та значення підприємницької поведінки персоналу як важливого чинника організаційного розвитку;
2. Оволодіння методами діагностики основних характеристик підприємницької поведінки;

3. Розвиток основних характеристик підприємницької поведінки.

Тренінг з підприємництва включає вступну, основну та заключну структурно-змістовні частини. Вступна частина тренінгу складається із блоків: «Мета, завдання, структура тренінгу та правила групової роботи», «Вступ до проблеми: психологічні чинники організаційного розвитку».

Основна частина тренінгу містить тренінгові сесії: «Підприємницька поведінка як важливий чинник забезпечення організаційного розвитку», «Ризикованість та інноваційність як базові характеристики підприємницької поведінки», «Творчість, гнучкість та автономність як основні процесуальні характеристики підприємницької поведінки», «Орієнтація на досягнення та прагнення до саморозвитку як основні результативні характеристики підприємницької поведінки».

До заключної частини включені блоки: «Узагальнення та закріплення набутих під час навчання знань, вмінь, навичок», «Підведення підсумків роботи».

Для проведення тренінгу використовуються такі інтерактивні техніки: вивчення очікувань (заповнення індивідуальних робочих аркушів, з наступним груповим обговоренням); мультимедійна презентація (презентація загального дизайну, основних етапів тренінгу та окремих смислових питань (із залученням інформативних даних та результатів власних досліджень автора); метод незавершених речень (із подальшим груповим обговоренням); метод «мозкового штурму»; міні-лекція; підготовка рисунків; психологічний практикум; міжгрупова дискусія; виконання творчого завдання; рефлексія заняття тощо.

4.2 Комплексна практика студентів 4-го курсу триває 4 тижні у восьмому семестрі, є завершальним етапом навчання. Вона, як правило, проходить на місцях майбутнього працевлаштування. Комплексна практика є однією з найважливіших форм підготовки фахівців, а також загальним підсумком навчання та підготовки до державних іспитів і захисту атестаційної випускової роботи.

В процесі комплексної практики студенти безпосередньо на підприємстві, вивчають особливості управління організацією, особливості організації виробничо-господарської та фінансової роботи, особливості мотивації та контролю персоналу, здійснюють збір та обробку первинних матеріалів, нормативної, фінансової та бухгалтерської документації. Базами практик є підприємства, установи та організації різних форм власності згідно з договорами, які укладаються університетом з базами практик. Крім цього студент має право самостійно обирати базу практики підприємств великого, малого та середнього бізнесу, комунальних підприємств, фондів тощо.

Зміст комплексної практики:

Вступ (не більше 2-х сторінок).

У вступі слід розкрити актуальність практики, мету, завдання та об'єкт дослідження.

У Розділі 1 «Загальні відомості про підприємство і коротка історія його розвитку» слід розглянути характеристику підприємства за такими критеріями:

- історія підприємства з важливими моментами розвитку;
- профіль і галузь діяльності;
- продукція та послуги підприємства.

У Розділі 2 «Аналіз господарсько-фінансової діяльності підприємства» необхідно дослідити динаміку фінансово-економічних показників роботи підприємства:

- виробництва і збуту продукції;
- фінансових показників діяльності підприємства за останні три-п'ять років (чистий прибуток, показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства);
- ефективності виробничо-збутової діяльності підприємства (рентабельність продукції, рентабельність капіталу).

У Розділі 3 Аналіз стану та результатів окремих напрямів діяльності підприємства-об'єкта практики.

3.1 Планово-економічна діяльність підприємства

3.2 Управління маркетинговою та логістичною діяльністю підприємства

3.3 Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства

3.4 Стратегічне управління підприємством

3.5 Управління інноваційною діяльністю підприємства

У Розділі 4 «Індивідуальне завдання» висвітлюється питання згідно з тематикою атестаційної випускної роботи (обраною з запропонованого переліку. (Додаток Б)

Ефективність виконання індивідуального завдання значною мірою залежить від того, наскільки правильно студент зрозумів зміст завдання, його пріоритетні питання, зумів спланувати час, відведений на проходження практики. Індивідуальне завдання може бути пов'язаним не тільки з написанням дипломної роботи, а й з науково-дослідною роботою кафедри з держбюджетної та господарської тематики, підготовкою доповідей на студентську наукову конференцію.

Висновки (3-5 сторінки). Висновки містять узагальнення всього матеріалу.

Список використаних джерел включає законодавчі, нормативні та інструктивні матеріали, які регламентують роботу підприємства, навчальні посібники, монографії, періодичні видання, які використовувалися під час написання звіту.

Додатки можуть включати форми статистичної звітності, фінансової звітності, схеми тощо.

5 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

Методичне забезпечення тренінгу з підприємництва та комплексної практики здійснюється керівниками практики.

Відповідно до навчального плану та ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», та відповідно до даної наскрізної програми практики, розробляється та щороку оновлюються робочі програми тренінгу з підприємництва та комплексної практики.

5.1 Проходження тренінгу з підприємництва відбувається в ДУІТ, організовує тренінг випускаюча кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування, яка і забезпечує студентів методичними вказівками щодо проходження даного тренінгу.

Щоденник тренінгу з підприємництва є документом обов'язкової звітності студента про проведення тренінгу.

Розділ щоденника "Розпорядження на тренінг" повинен бути акуратно в повному обсязі заповнений, підписаний і затверджений відповідальними особами.

Розділ щоденника "Календарний графік проведення тренінгу" студент заповнює спільно з керівником тренінгу в перший день тренінгу. Зміст плану має забезпечити виконання програми в повному обсязі.

Розділ 3 щоденника повинен містити об'єктивну оцінку проходження тренінгу студентів і бути відповідний чином затверджений.

Після закінчення тренінгу студент зобов'язаний пред'явити щоденник та звіт.

Звіт перевіряє керівник тренінгу, після чого студент здає диференційований залік, який проходить у формі захисту представленого звіту. При оцінці підсумків тренінгу враховується якість роботи за відгуками викладачів кафедри, ступінь прояву ініціативи та самостійності, його трудова дисципліна.

При незадовільній оцінці захист звіту призначається вдруге на засіданні кафедри.

Студенти, які не виконали програму тренінгу, які отримали негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку при повторному захисті, направляються на тренінг вдруге або відраховуються з університету.

При проходженні тренінгу з підприємництва студент повинен працювати з максимальною плідністю, ефективно використовувати свій час.

5.2 Проходження комплексної практики на підприємствах відрізняється від організації навчального процесу в університеті. Під час комплексної практики лекційний процес зводиться до мінімуму (оглядова лекція, індивідуальні бесіди). Основне для студента – набуття практичного досвіду на базі конкретного підприємства.

У цьому зв'язку кожен студент-практикант особисто, згідно з завданнями програми комплексної практики, знайомиться з різноманітною нормативною, плановою, фінансово-економічною та звітною документацією. На матеріалах

підприємства вивчає методику і практику управління і планування роботи підприємства, знайомиться з типовими виробничими проблемами, що виникають при взаємовідносинах з іншими економічними суб'єктами, набуває практичних навиків управління підприємством, обліку та аналізу його фінансово-економічної діяльності, виявляє внутрішні резерви підвищення прибутковості і обґрунтовує необхідність їх впровадження у виробничий процес.

Крім того, практиканти знайомляться з організацією праці на підприємстві, зі станом трудової дисципліни і заходами спрямованими на її зміцнення, вивчають організацію ресурсного забезпечення підприємства збуту вироблених товарів та надання послуг, знайомляться з порядком укладання господарських договорів, організацією і проблемами їх виконання, аналізують конкретні ділові ситуації, пов'язані з їх виконанням. Студенти самостійно працюють з робітниками підприємства і, в окремих випадках, звертаються до керівника комплексної практики. Працюючи з документами, студент повинен робити систематизовані записи у спеціальному зошиті та щоденнику комплексної практики таким чином, щоб вони стали основою звіту по практиці. Особливу увагу студент приділяє збору матеріалів для виконання індивідуальних завдань, які можуть у майбутньому використовуватись при написанні курсових, дипломних та наукових робіт. Виконуючи індивідуальні завдання, необхідно звернути увагу на такі питання: необхідність вивчення проблеми (задачі), аналіз вирішення їх на даній базі комплексної практики, попередні пропозиції по вдосконаленню роботи підприємства чи його підрозділів. При проходженні комплексної практики студент повинен працювати з максимальною плідністю, ефективно використовувати свій робочий час.

6 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль за проведенням тренінгу з підприємництва та комплексної практики має на меті виявлення недоліків та надання практичної допомоги студентам по виконанню програми практики.

Під час проходження тренінгу з підприємництва та комплексної практики проводиться *поточний та підсумковий контроль* виконання окремих розділів і всієї програми практики. Цей контроль здійснюється керівниками тренінгу з підприємництва та комплексної практики від кафедр і баз практики, а також періодично завідувачами профільюючих кафедр ЗВО. Контролюючі особи своєчасно вживають заходів до усунення виявлених у процесі проходження практики недоліків.

Керівники від профільюючих кафедр перевіряють організацію роботи студентів-практикантів, хід виконання тренінгу з підприємництва та комплексної практики, ставлення їх до роботи, дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку тощо.

Керівник практики від бази практики проводить із практикантами співбесіди, перевіряє правильність виконання індивідуальних завдань та доручень, підготовку усіх необхідних документів (табл. 1), ведення щоденника, звіту за результатами практики.

Таблиця 1

Структура звітних матеріалів видів практики

Вид практики	Звітна документація з проходження практики
Тренінг з підприємництва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наказ про зарахування студента на практику та призначення керівника від університету. 2. Щоденник з проходження тренінгу 3. Звіт.
Комплексна практика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наказ про зарахування студента на практику та призначення керівника від університету. 2. Щоденник проходження практики. 3. Звіт.

Студенти повинні виконувати діючі на підприємстві (в установі, організації чи органі, ЗВО) правила внутрішнього трудового розпорядку та охорони праці.

У разі грубих порушень цих правил, проходження студентом практики може бути припинено. Остаточне рішення приймає керівник тренінгу з підприємництва та комплексної практики від ЗВО, а у разі його тривалої відсутності керівник практики від бази практики.

У разі порушення студентом-практикантом спеціальності 076 ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» програми і порядку проходження практики керівник повідомляє завідувача кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування.

В останні дні комплексної практики керівник від виробництва перевіряє щоденник, звіт, в разі необхідності, надає свої зауваження, складає на кожного студента коротку характеристику, відмічає в ній виконання програми практики, відношення до роботи, трудову дисципліну, ступінь оволодіння виробничими навичками, участь у науково-дослідній роботі. Звіт студента, характеристика на нього керівника практики від підприємства і щоденник засвідчуються керівником підприємства і печаткою.

Керівники практики від виробництва і університету узагальнюють підсумки проходження практики і розробляють заходи щодо її удосконалення.

Студент, який не виконав програму практики і отримав негативний відгук про роботу, чи незадовільну оцінку на захисті звіту про проходження практики – не допускається до державного іспиту зі спеціальності.

З метою забезпечення єдиних критеріїв і об'єктивності оцінок перевага в оцінці результатів проходження практики належить представнику від ДУІТ.

Оцінка має відображати ступінь підготовленості студента-практиканта до практичної роботи.

Відповідно до видів робіт якими звітує студент про проходження практики з фаху формується загальний бал за проходження практики (табл. 2).

Таблиця 2

Критерії формування загального балу оцінки практики

Найменування роботи	Кількість балів
Підготовка основної частини звіту (наявність та повнота висвітлених питань)	Від 0 до 50 балів
Підготовка і оформлення додатків до звіту (наявність та правильність заповнення)	Від 0 до 20 балів
Захист звіту з практики (повнота відповідей і володіння матеріалом)	Від 0 до 30 балів

На основі набраних балів виставляється диференційована оцінка за проходження відповідного виду практики за шкалою поданою нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики

ДОДАТОК А

Порядок проведення практики студентами

№	Види практики	Семестр	Тривалість в тижнях
1	Тренінг з підприємництва	6	2
2	Комплексна практика	8	4

ДОДАТОК Б

Тематика індивідуальних завдань

УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ ТА ОПЛАТОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1. Шляхи вдосконалення нормування праці на підприємстві.
2. Шляхи підвищення ефективності праці персоналу на підприємстві.
3. Удосконалення тарифної системи оплати праці працівників підприємства.
4. Обґрунтування розмірів відрядних розцінок за виконання окремих видів роботи працівників підприємства.
5. Вдосконалення форм і систем оплати праці окремих категорій персоналу підприємства.
6. Розробка системи стимулювання праці персоналу підприємства.
7. Вдосконалення форм стимулювання робітників за рахунок прибутку підприємства.

УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЮ БАЗОЮ ПІДПРИЄМСТВА

1. Управління оновленням складових матеріально-технічної бази підприємства.
2. Обґрунтування шляхів раціоналізації експлуатації основних засобів підприємства.
3. Обґрунтування напрямків раціоналізації використання матеріально-технічної бази підприємства.
4. Управління фінансуванням відтворення основних засобів підприємства.
5. Розробка політики фінансування матеріально-технічної бази підприємства.

УПРАВЛІННЯ ПОТОЧНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1. Оптимізація складу витрат підприємства.
2. Розробка системи моніторингу поточних витрат на підприємстві.
3. Вдосконалення системи оперативного контролю поточних витрат підприємства.

УПРАВЛІННЯ ЦІНАМИ, ДОХОДАМИ ТА ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

1. Механізм регулювання цін на регіональному споживчому ринку.
2. Обґрунтування рівня торговельних надбавок (націнок) на товари, що реалізує підприємство.
3. Обґрунтування системи цінових знижок для активізації продажу окремих видів (груп) товарів.
4. Управління ціновою політикою підприємства.
5. Визначення напрямків підвищення ефективності цінової стратегії підприємства.
6. Розробка ефективної цінової політики та цінових стратегій підприємства
7. Розробка системи моніторингу доходів підприємства.
8. Розробка автоматизованих інтелектуальних систем по управлінню доходами підприємства.
9. Розробка системи моніторингу формування та розподілу прибутків на підприємстві.
10. Моделювання ефективної системи управління прибутком підприємства.
11. Механізм підвищення рівня рентабельності підприємства.

УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМИ ПЛАТЕЖАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1. Обґрунтування доцільності переходу підприємства на альтернативні (спрощені) системи оподаткування
2. Обґрунтування можливостей реструктуризації податкової заборгованості підприємства.
3. Розробка системи моніторингу виникнення та виконання податкових зобов'язань підприємства.

4. Оподаткування підприємства та його вплив на фінансово-господарську діяльність.

5. Обґрунтування пропозицій щодо удосконалення системи та порядку оподаткування підприємства.

ЗАГАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1. Удосконалення процесу діагностики фінансового стану підприємства.

2. Методика оцінки фінансового потенціалу розвитку підприємства та напрямки її вдосконалення.

3. Розробка системи моніторингу фінансового стану підприємства.

4. Впровадження системи фінансового контролінгу на підприємстві.

5. Удосконалення процесу управління платоспроможністю підприємства.

6. Оцінка фінансової стійкості підприємства та напрямки її підвищення.

7. Удосконалення процесу розробки фінансової стратегії підприємства.

8. Розробка політики формування фінансових ресурсів підприємства.

9. Обґрунтування фінансового забезпечення сталого економічного зростання підприємства.

10. Підвищення ефективності управління фінансовим станом на підприємстві.

УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1. Удосконалення методики аналізу стану активів підприємства.

2. Напрямки оптимізації обсягу та структури активів підприємства.

3. Напрямки удосконалення управління оборотними активами підприємства.

4. Удосконалення управління операційним циклом підприємства.

5. Фінансові методи контролю за рухом запасів матеріальних оборотних активів підприємства та їх вдосконалення.

6. Розробка шляхів оптимізації операційного і фінансового циклів підприємства.

7. Розробка політики управління платоспроможністю та ліквідністю підприємства.

8. Розробка політики управління необоротними активами підприємства.

9. Розробка політики управління дебіторською заборгованістю підприємства.

10. Розробка напрямків оптимізації кредитної політики підприємства.

11. Розробка стратегічних фінансових нормативів управління активами підприємства.

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1. Удосконалення процесу обґрунтування загальної потреби підприємства у капіталі.

2. Напрямки оптимізації структури капіталу підприємства.

3. Обґрунтування цільового обсягу формування власних фінансових ресурсів підприємства.

4. Оптимізація форм та умов застосування позикових коштів для фінансування діяльності підприємств.

5. Розробка політики фінансування оборотних активів підприємства.

6. Розробка політики фінансування необоротних активів підприємства.

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

1. Напрямки удосконалення розробки інвестиційної політики підприємства.

2. Розробка системи моніторингу реалізації інвестиційних програм підприємства.

3. Удосконалення процесу управління формуванням інвестиційних ресурсів підприємства.

4. Обґрунтування потреби підприємства в інвестиційних ресурсах.

5. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства як цілісного майнового комплексу.

6. Впровадження системи моніторингу інвестиційної діяльності підприємства.

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОБ'ЄДНАНЬ

1. Удосконалення процесу управління грошовими потоками підприємства.
2. Напрямки оптимізації грошових потоків підприємства.
3. Обґрунтування вибору платіжних інструментів в процесі здійснення окремих господарських операцій підприємства.
4. Розробка та впровадження комп'ютерних систем діагностики стану грошового обороту підприємства.
5. Розробка та впровадження системи моніторингу за станом грошових потоків підприємства.

УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1. Ідентифікація та оцінка рівня господарських ризиків підприємства (по окремих групах ризиків).
2. Розробка системи моніторингу ризикових подій та ризик – факторів підприємства.
3. Розробка інструментарію оцінки та мінімізації рівня ризику по окремих управлінських рішеннях (проектах) підприємства.
4. Розробка (удосконалення) комп'ютерних моделей оцінки рівня ризику та їх застосування на підприємстві.
5. Розробка (удосконалення) систем експертної оцінки рівня ризику підприємства.

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

1. Розробка політики запобігання банкрутства на підприємстві.
2. Розробка системи моніторингу кризових явищ в діяльності підприємства.
3. Діагностика кризового стану та загрози банкрутства підприємства.
4. Обґрунтування внутрішніх резервів відновлення платоспроможності підприємства при загрозі банкрутства.
5. Обґрунтування резервів відновлення фінансової стійкості підприємства при загрозі банкрутства.

ФУНКЦІОНУВАННЯ СПОЖИВЧОГО РИНКУ РЕГІОНУ ТА ЙОГО СУБ'ЄКТІВ

1. Оцінка інфраструктури споживчого ринку та її вплив на діяльність підприємства.
2. Механізм державного регулювання торгівлі на регіональному рівні.
3. Стан та фінансово – економічні проблеми розвитку роздрібної (оптової) торгівлі регіону.
4. Стан та проблеми розвитку інфраструктури торгівлі регіону.
5. Шляхи розвитку торгівлі на регіональному рівні (місто, район, область).
6. Механізм державної підтримки розвитку підприємницької діяльності у сфері торгівлі та напрямки його вдосконалення.
7. Фінансово – економічні аспекти захисту прав та інтересів споживачів.
8. Дослідження кон'юнктури регіонального споживчого ринку.
9. Прогнозування місткості регіонального споживчого ринку (за окремими групами товарів та послуг).
10. Оцінка та прогнозування кон'юнктури регіонального споживчого ринку (за окремими групами товарів та послуг).
11. Прогнозування попиту на окремі товари та послуги на регіональному споживчому ринку.
12. Прогнозування конкурентного статусу підприємства на регіональному споживчому ринку (за окремими групами товарів та послуг).
13. Управління конкурентоспроможністю підприємства.
14. Резерви підвищення конкурентоспроможності підприємства на регіональному ринку.
15. Розробка конкурентної стратегії підприємства.
16. Обґрунтування стратегії розвитку підприємства.

УПРАВЛІННЯ ТОВАРООБІГОМ ТА ТОВАРНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ОБОРОТУ ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ

1. Управління обсягом та асортиментною структурою обороту підприємства торгівлі.
2. Обґрунтування напрямків регіональної диверсифікації товарообігу підприємства торгівлі.
3. Обґрунтування напруженості товарообігу підприємства торгівлі.
4. Вдосконалення формування асортиментної політики підприємства торгівлі.
5. Вдосконалення формування асортиментної структури товарообігу підприємства торгівлі.
6. Стратегія управління товарообігом підприємства торгівлі.
7. Механізм управління товарообігом підприємства ресторанного господарства.
8. Механізм формування та використання товарних ресурсів підприємства торгівлі.
9. Обґрунтування товарного портфелю підприємства торгівлі.
10. Прогнозування обсягів закупівлі товарних ресурсів.
11. Оцінка достатності товарних ресурсів для забезпечення потреб підприємства торгівлі.
12. Оптимізація товарного забезпечення обороту підприємства торгівлі.
13. Шляхи підвищення ефективності товаропостачання підприємства торгівлі.
14. Моделювання ефективності комерційних угод із закупівлі товарних ресурсів.
15. Розробка нормативів товарних запасів підприємства торгівлі.